

| SZABÓ ANDRÁS

Áldozatból bűnös? Bűnösből áldozat? A Simek Kitty-ügy tanulságai húsz év távlatából

| A Victim or a Criminal? Lessons from the Simek Kitty Case from the Perspective of Twenty Years

Abstract: The case of Simek Kitty garnered a lot of interest in the media between 2002 and 2005. The fourteen-year-old girl, who endured her stepfather's physical, verbal, and sexual abuse for ten years, one day shot the aggressive man with his own weapon. Although the court sentenced the young girl for her deed, the President of the Republic gave her amnesty, so she did not have to go to jail after all. However, her life turned even worse after the incident. In my study, I examine why the events turned out the way they did and how the tragedy could have been avoided.

| **Keywords:** domestic violence, murder, Simek Kitty, amnesty, public opinion

Összefoglaló: Simek Kitty ügye 2002 és 2005 között nagy érdeklődést váltott ki a médiában. A tizennégy éves lány, aki tíz éven át tűrte mostohaapja testi, verbális és szexuális bántalmazását, egy napon fegyverével lelőtte az agresszív férfit. Bár a bíróság elítélte a fiatal lányt tettéért, a köztársasági elnök kegyelmet adott neki, így nem kellett börtönbe vonulnia. De az eset után az élete még rosszabbra fordult. Tanulmányomban azt vizsgálom, hogy miért alakultak úgy az események, ahogy történtek, és hogyan lehetett volna elkerülni a tragédiát.

| **Kulcsszavak:** családon belüli erőszak, Simek Kitty, emberölés, kegyelem, közvélemény

1. Előszó

2002 augusztusában két családi tragédia is megrázta a magyar közvéleményt. A 13 éves Balog Tamás teste és lelke nem bírta tovább azt a bántalmazást, amit erőszakos apjától el kellett viselnie, és belehalt sérüléseibe. Augusztus 31-én pedig Simek Kitty¹

¹ A különböző felületeken a nevét Kittiként és Kittyként is írják. Mivel a rendelkezésre álló hivatalos dokumentumokban a „Kitty” elnevezés szerepel, én is ezt használom, ugyanakkor a Morvai Krisztinával közösen elkészített életrajzi könyvben „Kitti”-ként jelenik meg, így a hivatkozásokban ezt szerepeltetem).

lelke tört meg az állandó bántalmazástól, amit neki és családtagjainak kellett elviselnie. Ez utóbbi történet azonban teljesen másként végződött: Kitty egyik délután a nevelőapját (aki őt megtanította a fegyverhasználatra) álmában a saját fegyverével lőtte fejbe. Noha a lány egész életében áldozat volt, végül ő került a vádlottak padjára, és el is ítélték, ám egy köztársasági elnöki kegyelem megmentette őt a végrehajtandó szabadságvesztéstől. Ezután azonban az élete talán még a korábbinál is rosszabbra fordult: lakóhelyéről kiközösítették, a megszületett gyerekeit elhagyva Ausztriába került (egyesek szerint prostituált lett belőle), egykori párja és gyereke pedig mélyszegénységben élnek.

Vajon mi lehet az oka annak, hogy egy család élete ilyen tragikus fordulatot vett? Megakadályozhatók lettek volna az események hatékonyabb család- és gyermekvédelmi rendszer mellett? Mi alapján döntött az első- és másodfokú bíróság, és mik voltak a köztársasági elnöki kegyelem legfőbb indokai? Mennyit változott a gyermekvédelmi rendszer mára? Ezekről a kérdésekről fogok értekezni a történet bemutatása mellett.

2. Történeti előzmények

2.1. A boldog találkozás, és ami utána jött

Simek Kitty édesanyja 2003-ban ismerkedett meg volt élettársával, a későbbi „áldozattal”. Ekkoriban nagyon rossz körülmények között éltek. Állandó lakás híján rokonról rokonra járva próbáltak ideig-óráig lakhatást találni, miközben főleg árusításból próbálta megszerezni a napi betevőt.² Ekkor találkozott későbbi élettársával, aki ekkor taxisofőrként dolgozott. Benne gyakorlatilag mindent megtalált, amire szüksége volt: nem csak egy jó kiállítású, magas, erős férfit, de valakit, akinek van munkája, háza és egzisztenciája. Valakit, aki tud neki segíteni, hogy ő és a lánya boldog legyen. Az összeköltözésig nem sok idő telt el, és úgy tűnt, minden rendben lesz.³

Azonban korántsem volt így. Nem sokkal az összeköltözés után Gizellát állandóan dolgoztatta az élettársa, majd nem sokkal később elcsattant az első pofon. Majd a következő, az azt követő, sőt, egy idő után már Kitty is állandó fizikai (majd később szexuális) bántalmazásnak volt kitéve, és felette is állandó kontrollt gyakorolt a nevelőapja. Az álomszerű életük szép lassan rémálommá változott.⁴

Joggal merülhet fel a kérdés, hogy vajon miért nem szakította meg az asszony a számára aligha kedvező kapcsolatot a párjával? Ennek több oka is van. Egyrészt a bántalmazás nem egy folyamatos jelenség. Az első pofon után rendszerint bocsánatkérés és a megbánás látszata következik, és a bántalmazó igyekszik elhitetni az áldozattal, hogy ez sosem fog megismétlődni. A szakirodalom ezt az időszakot nevezi „mézeshetek” időszaknak, amikor minden rendben lévőnek tűnik. Ez az időszak – bár hosszú távon

² MORVAI Krisztina, SIMEK Kitti: *KITTI – Rettegés és erőszak – otthon*, Rejtjel Kiadó, Budapest, 2005, 11.

³ *Uo.*, 14.

⁴ *Uo.*, 19–20.

egyre inkább lerövidül, a kezdeti időszakban akár hónapokig is eltarthat,⁵ és a sértett ez alatt az idő alatt maga is elhiszi, hogy ez egy egyszeri rossz pillanat volt. Ám az eset újra és újra megismétlődik, és egy idő után az áldozat már természetesnek veszi a bántalmazást. Ehhez az is hozzáadódik, hogy a fizikai támadásokat nagyon sokszor verbális bántalmazás is kíséri, mely során a sértett gyakran maga is elhiszi, hogy ő (is) hibás a kialakult helyzetért, és még neki kellene örülnie, hogy valaki elviseli őt.

E mellett nem hagyható figyelmen kívül – különösen a konkrét esetben –, hogy egy létbizonytalanságban élő személynél az egzisztencia és a lakhatás nagyon fontos tényező. Nem zárható ki, hogy Gizella még a bántalmazást is hajlandó volt eltűrni azért cserébe, hogy volt hol élnie, és neki és a lányának van fedél a feje felett.

A sors ironiája, hogy később már ez sem adatott meg számukra. 1999-ben, amikor a család Balatonfüredre költözött, már a későbbi áldozat édesanyjánál laktak,⁶ tehát majdnem ugyanolyan mély egzisztenciális válságba kerültek, mint amilyenből Gizella annak idején szabadult. Ekkorra azonban már végképp kilátástalannak tűnt a helyzetük.

A rémálom kiteljesedése ugyanakkor az emberölést megelőző évben történt, amikor a család Tóthújfaluba költözött. Ekkorra a verések napirendszerűvé váltak, Gizellánál meg daganatos betegséget állapítottak meg a hasánál (amit akár az ütések is okozhattak), sőt, Kitty féltestvérét, az akkor még csak kétéves Gertrúdot is rendszeresen bántalmazta Kitty nevelőapja.⁷

Talán furcsának tűnhet, hogy Kitty beszámolója alapján az utolsó csepp a pohárban az volt, amikor a nevelőapja azzal fenyegette meg, hogy intézetbe adja őt.⁸ Ez azért lehet némiképp meglepő, mert ha belegondolunk, az állami gondozás akkor ott Kitty számára egyfajta szabadságot is jelenthetett volna, hiszen megszabadult volna az erőszakos nevelőszülőtől. Ugyanakkor ez azzal járt volna, hogy ott kellett volna hagynia anyját és húgát a bántalmazó kényére-kedvére. Ezt semmiképp sem akarta. Ezért – anyjával egyeztetve – elhatározásra jutott, és augusztus 31-én megvalósította a szörnyű tettet: álmában végzett a nevelőapjával.

2.2. Voltak gyanús jelek

Az ügy érdekessége, hogy bár sokan sejteni vélték, hogy a családon belül valami nincs rendjén, egyetlenegy alkalommal sem jutott el egy hatósági vizsgálat addig a szintig, hogy az áldozatokat védelembe vegyék, az elkövetővel szemben eljárást indítsanak, vagy más módon segítsenek a családon. Még annak ellenére sem, hogy egyértelmű jelek utaltak arra, hogy a családon belül súlyos problémák voltak.

Az egyik ilyen jel volt Kitty viselkedésének megváltozása. Ez kezdetben csak abban nyilvánult meg, hogy hasfájásai voltak, testnevelés óra előtt nem akart levetkőzni (nyilván azért, mert láthatóvá váltak volna a sérülések), később azonban észrevehető volt, hogy a tanulmányi eredményei leromlanak, egyre gyakrabban hiányzik az iskolából

⁵ ALFÖLDI Ágnes Dóra: *A családon belüli erőszak problematikája a XXI. századi Magyarországon*, Magyar Tudomány, 2011/8, 956.

⁶ MORVAI, SIMEK: *i. m.*, 28.

⁷ *Uo.*, 40–41.

⁸ *Uo.*, 50.

igazolatlan, emellett egy alkalommal még lopási ügybe is keveredett.⁹ Ezek mind olyan jelek, amelyek riasztóként kell hogy jelezzenek egy családsegítő fejében: itt valami nincs rendjén. Ezek a jelek azonban valamiért ebben az ügyben nem működtek.

Az is tudvalevő, hogy az ügyben indultak eljárások. Egy alkalommal maga Gizella is (már Tóthújfalun),¹⁰ egyszer pedig egy ismerősük tett bejelentést azzal kapcsolatban, hogy Kittyt és Gizellát Gizella élettársa rendszeresen bántalmazza.¹¹ Ezeknek az eljárásoknak azonban nem lett következménye, amelynek oka többek között az is, hogy a sértettek mindig visszavonták a vallomásukat – valószínűleg fenyegetés hatására. Ez utóbbi szintén egy viszonylag jellemző jelenség a családon belüli konfliktusoknál, hogy a sértett fél, bár megteszi az első lépést, valami oknál fogva mégis kihátrál az eljárásból. Ennek a fenyegetettség mellett a leggyakoribb oka az érzelmi és az anyagi kiszolgáltatottság.¹² Jelen ügyben azonban – Kitty elmondása alapján – az is megtörtént, hogy a sértettek kihallgatása után a következő lépés az volt, hogy behívták a bántalmazót, és megkérdezték tőle, hogy igazak-e a vádak? Kitty nevelőapja persze tagadta mindezt, majd a vallomásuk visszavonására kényszerítette az áldozatokat.¹³ Amennyiben valóban így történt, az óriási hiba a hatóság részéről.

Nem elhanyagolható az a körülmény sem, hogy Kitty nevelőapja rengeteg második világháborús fegyvert tartott magánál, ezek egy része pedig működött is. Bár ez nem feltétlenül áll összefüggésben a családon belüli erőszakkal, ugyanakkor ez önmagában is bűncselekmény (lőfegyverrel visszaélés). Tehát ha ez bármilyen módon egy hatóság tudomására jut (amihez elég lett volna egy alaposabb vizsgálat a család mindenkori lakóhelyén), akkor ez a körülmény már önmagában megalapozott volna egy büntetőeljárást. Amely során könnyedén más dolgok is a felszínre kerülhettek volna...

3. Az eset jogi háttere

3.1. Jog, közvélemény, prevenció

Bár magának az ügynek a felderítése nem volt nehéz feladat – Kitty egy pillanattig sem tagadta a tettét –, és a jogi minősítése is viszonylag egyszerű volt, a kiszabandó szankció mértéke, azt gondolom, hogy még egy tapasztalt bírónak is embert próbáló feladatot jelentett. Simek Kitty az emberölés pillanatában már betöltötte a 14. életévét, tehát az akkori jogszabályok szerint büntetendő volt, de csak néhány hónappal lépte túl a büntethetőség életkori határát. E mellett mivel fiatalkorú volt, a büntetési tételének alsó határa a generális minimummal vált egyenértékűvé. A körülmények pedig – évekig tartó bántalmazás, családjának védelme – sokak szemében méltányolhatóvá tette még ezt a szörnyű cselekményt is.

⁹ *Uo.*, 19–20.

¹⁰ <http://nol.hu/archivum/archiv-77745-61407> (letöltés ideje: 2021. november 23.)

¹¹ MORVAI, SIMEK: *i. m.*, 46.

¹² ALFÖLDI: *i. m.*, 959.

¹³ MORVAI, SIMEK: *i. m.*, 46.

A másik oldalról nézve azonban az elkövetett bűntett az egyik legsúlyosabb bűncselekmény volt, ami a törvényben szerepel. Jogos védelmi helyzetről nem lehet beszélni, hiszen nem egy folyamatban lévő támadás során került sor az élet kioltására, sőt, mivel a nevelőapja a halála pillanatában aludt, ezért – bár ezt egy ilyen agresszív magatartás elkövetőjénél furcsa kimondani – az adott pillanatban ő volt védekezésre képtelen állapotban. És mivel egy előre kitervelt és megbeszélt cselekmény végrehajtására került sor, erős felindulásról sem lehetett beszélni. Így tehát egy olyan emberölésről van szó, aminél legalább két minősítő körülmény – előre kiterveltség, védekezésre képtelen személy ellen – fennállt. Ezért a bűntettért – ha nem lenne az elkövető fiatalos – akár életfogytig tartó szabadságvesztés is kiszabható.

Álláspontom szerint ez az ügy azon ritka esetek egyike volt, ahol a speciál- és a generálprevenció picit talán egymással is szemben állt. Az eset rendkívüli mivolta miatt nem gondolom, hogy a speciálprevenció elérése érdekében súlyos szankció kiszabása lett volna indokolt. Generálprevenációs szempontból nézve ugyanakkor a bíróság nem engedhette meg magának, hogy egy olyan társadalmi üzenetet adjon, hogy az emberölés bármilyen formában elfogadható konfliktusmegoldás lehet.

Nem lehet eltekinteni e mellett a média szerepéről a történetben. A közvélemény ebben a kérdésben egyértelműen Simek Kitty oldalán állt. A történetét rengeteg médiafelületen megjelenítették, a különböző felmérések meg elég egyértelműen azt mutatták, hogy a lakosságot érdekelte az eset és megértették a lány tettét (egyes médiumok egyenesen hősként tüntették fel). Ugyanakkor álláspontom szerint ez a nagy médiafelhajtás inkább ártott az ügynek, mint használt. Noha a jogi képviselők szoktak időnként azzal érvelni a vádlottak mellett, hogy bár a jog a tettét elítéli, a közvélemény támogatja azt, ez a bírói gyakorlatban sosem számított igazán enyhítő körülménynek.¹⁴ A nagy érdeklődésre való tekintettel azonban még inkább felülértékelődtek a generálprevenációs szempontok.

Az elsőfokú bíróság mindezek ellenére viszonylag enyhe ítéletet hozott: 1 év 2 hónap próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést. Másodfokon azonban súlyosbodott az ítélet, és a Pécsi Ítéletőzla 2 év 2 hónapra büntette Kittyt (édesanyja a bűnsegédi magatartás miatt felfüggesztett szabadságvesztést kapott). Az indoklásban elsősorban a cselekmény különösen súlyos volta és a veszélyes eszköz használata szerepelt, valamint felmerült a speciálprevenció gondolata is, vagyis hogy a felfüggesztett szabadságvesztést a terhelt sem élné meg büntetésként. E mellett nem hagyták figyelmen kívül azt a körülményt sem, hogy Kitty az eseményt követő napon szórakozni ment, a megbánás vagy a lelkiismeret-furdalás legcsekélyebb jelét sem tanúsította.¹⁵ Így 2004 végén nagyon úgy tűnt, hogy a lánynak börtönbe kell vonulnia a tettéért.

¹⁴ SZABÓ András: *A közvélemény és a közfelháborodás megjelenése a bírói gyakorlatban – Jog és Állam* 28., szerk. MISKOLCI-BODNÁR Péter, 152.

¹⁵ Ez utóbbi körülmény miatt számos olyan találgatás jelent meg a médiában, hogy nem is biztos, hogy Simek Kitty volt az elkövető, mert ez a reakció nagyon természetellenes egy ilyen szörnyű tett után. Egyes vélemények szerint a nevelőapa több uzsorásnak tartozott és alvilági bosszúállás történt, amit Kitty magára vállalt (ez utóbbi magatartás azért eléggé valószínűtlennek tűnik). Más elméletek szerint pedig lehetséges, hogy Gizella adta le a végső lövést, csak Kitty nem akarta, hogy rákibeteg édesanyja vállalja fel a büntetőeljárással járó viszontagságokat, ezért vállalta magára a cselekményt. A nyomozási adatok azonban mindkét elméletet határozottan cáfolják.

3.2. Halasztás, majd köztársasági elnöki kegyelem

Az első- és a másodfokú ítélet között azonban Kitty életében is történt változás. Párkapcsolatba került, és a másodfokú ítélet hirdetésekor már babát várt. E miatt a körülmény miatt a gyermek hat hónapos koráig nem kellett börtönbe mennie. Ebben az időszakban pedig Kitty ügyvédje a köztársasági elnökhöz fordult kegyelemért. A kegyelmi kérelemben a legfőbb érv Kitty születendő gyermeke és a beteg édesanyja volt. Az akkori köztársasági elnök, Mádl Ferenc, a kegyelmi kérelemnek helyt adott, és Petrétai József igazságügyi miniszter is ellenjegyezte a döntést.

Joggal merülhet fel a kérdés: mennyire befolyásolta a köztársasági elnöki döntést a közvélemény vagy az ítéletről alkotott szubjektív véleménye? Ennek a kérdésnek a megválaszolása kapcsán indokolt a köztársasági elnöki kegyelem kissé mélyebb vizsgálata.

A köztársasági elnöki kegyelmet a magyar Alaptörvény alapján a köztársasági elnök az egyéni kegyelmezés jogán gyakorolja. Ennek lényege, hogy a kérelmezőt a köztársasági elnök – az igazságügyi miniszter ellenjegyzésével – egyéni méltányosság alapján részesítheti kegyelemben. Ez a méltányossági ok tulajdonképpen bármi lehet, leggyakrabban valamilyen egészségügyi vagy szociális érv szokott felmerülni. A kegyelem tartalmát tekintve lehet eljárási, végrehajtási vagy mentesítési is, attól függően, hogy a – tag értelemben vett – büntetőeljárás mely szakaszában kerül rá sor.

Magának a kegyelmi eljárásnak van néhány rendhagyó tulajdonsága más, a büntetőeljárás során hozott határozatokhoz képest. Az egyik ilyen, hogy az eljárások nem nyilvánosak, a döntéseket nem kell a Magyar Közlönyben közzétenni. A másik, hogy – végrehajtási és mentesítési kegyelem esetén – nem bírálja felül a bíróság által megállapított tényállást, csupán az állam büntetőhatalmának egy részéről mond le valamilyen egyéni méltányosság alapján.¹⁶ És ami a legfontosabb különbség: a köztársasági elnököt semmilyen indokolási kötelezettség nem köti, ahogy olyan szempontok sem találhatók meg a jogszabályokban, ami alapján döntenie kellene (az eljárás során beszerezhető környezettanulmány, orvosi szakvélemény és más, a döntést elősegítő dokumentum, de ezeknek jogi kötőereje nincs).

Ebből a felsorolásból egyértelműen kiderül, hogy a köztársasági elnöki kegyelem nem egy fellebbviteli fórum, sokkal inkább egy megmaradt „uralkodói” jogkör, így elsődlegesen nem is az a célja, hogy a bíróság által meghozott döntéseket felülvizsgáljon. Ugyanakkor a létjogosultsága abban is keresendő, hogy bár a büntetőeljárások során a bírói mérlegelési jogkör nagyon széles, a büntetőjog általános szabályokat tartalmaz, amelyek révén – ha nem is gyakran, de – keletkeztethetnek olyan helyzeteket az elkövetők számára, amelyek a bíróság tud mit kezdeni. Ilyenkor pedig szerencsés, ha van egy lehetőség ezeknek az eseteknek a korrigálására.¹⁷ Fentiekből, no meg az indokolási kötelezettség hiányából következően nem zárható ki, hogy a köztársasági elnök végső soron azért részesít valakit kegyelemben, mert méltánytalannak érzi az elkövetőre nézve a hozott ítéletet.

¹⁶ PETRÉTAI JÓZSEF: *A köztársasági elnök kegyelmezési jogáról*, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Repozitóriuma, 11.

¹⁷ HADHÁZI DÁVID: *A kegyelem, mint büntethetőség akadály létjogosultsága*, Miskolci Jogi Szemle, 2018/2, 2. kötet, 143.

A köztársasági elnöki kegyelem ugyanakkor ritkán alkalmazott jogintézmény Magyarországon. Bár évről évre viszonylag sok kérelem érkezik a köztársasági elnökhöz, az általános tapasztalat az, hogy ezeknek a kérelmeknek alig több mint 1%-ában kerül sor a kegyelmi jogkör gyakorlására¹⁸ (és ez a köztársasági elnök személyétől függetlenül megállapítható állítás). Ebből is látszik, hogy a kegyelmi jogkör gyakorlása valóban nagyon ritkán alkalmazott jogintézmény, így a végrehajtói hatalom nagyon speciális esetekben avatkozik be ily módon az igazságszolgáltatásba.

4. Ami ezután történt

Bár mondhatnánk, hogy a történet végül jól végződött, valójában sajnos ennek éppen az ellenkezője mondható. A Simek Kittyről szóló információk tekintetében a kegyelmet követően már csak a médiában megjelenő információkra hagyatkozhatunk, ez alapján azt tudjuk, hogy Kittyt Tóthújfaluban kiközösítették, szakított a párjával, majd a lányát otthagya először a gyámjához költözött, és miután onnan is kiközösítették őket,¹⁹ Ausztriába került, ahol állítólag prostituáltként dolgozott.²⁰

Felmerülhet a kérdés, hogy mi volt ennek a kiközösítésnek az oka, hiszen a közvélemény teljesen egyértelműen Simek Kitty mellett állt, és bár az ő tette is elítélhető morálisan, a nevelőapjéé még inkább. A válasz erre a kérdésre többrétű. Egyfelől a közvélemény legtöbbször távolról szemléli az eseményeket, ez alapján formál véleményt. De más elfogadni azt a tényt, hogy egy ismeretlen személy embert ölt, és más azzal szembesülni, hogy az illető gyakorlatilag ott él velünk egy településen. Emellett sajnos főleg faluközösségekben még jellemző volt a 2000-es évek elején – egyes helyeken még ma is – annak elfogadása, hogy a családfő időnként erőszakot alkalmaz a feleségével és a gyerekeivel szemben. Erre utal, hogy Kitty életrajzok beszámolója szerint amikor először láttak a falusi asszonyok Gizellán sérüléseket, úgy köszöntötték, hogy „*üdv a klubban*”.²¹ Ezenkívül azt sem felejtethjük el, hogy a legtöbb bántalmazó külső személyekkel szemben egészen másként viselkedik, így a közvetlen lakókörnyezetnek egyáltalán nem biztos, hogy rossz véleménye volt az áldozatról. Ez utóbbi körülményhez az is hozzáadódik, hogy Kitty nevelőapja egy időszakban a falu kocsmárosa volt, ami szintén jelent valamiféle egzisztenciát településen belül.

A legutóbbi hírek róla 2021 júniusában jelentek meg, ezek azonban egymásnak ellentmondanak. Egyes médiumokból az derült ki, hogy Kitty Hollandiában boldog párkapcsolatban él, végre kiegyensúlyozott az élete.²² Más források azonban azt találgatják,

¹⁸ *Uo.*, 137. o.

¹⁹ <https://www.blikk.hu/aktualis/kulfoldre-ment-simek-kitty/1jjkfvl> (letöltés ideje: 2021. november 23.)

²⁰ https://www.szatmar.ro/Simek_Kitty_erotikus_fotokon/hirek/10309 (letöltés ideje: 2021. november 23.)

²¹ MORVAI, SIMEK: *i. m.*, 41.

²² <https://www.origo.hu/itthon/20210619-huga-halas-az-apagyilkos-simek-kittinek-hogy-meghuzta-a-ravaszt.html> (letöltés ideje: 2021. november 23.)

hogy azért jött haza, hogy megpróbálja külföldre csábítani a mélyszegénységben élő lányát, hogy nagyobb összegű családi pótlékra tarthasson igényt.²³

5. Konklúzió - az ügy továbbélése

Ami erre az esetre jellemző és gyakorlatilag végigment az ügyön, az a kontroll hiánya, és ez igaz mind Kittyre, mind a nevelőapjára. Teljesen nyilvánvaló, hogy ami történt, az megelőzhető lett volna, ha a családsegítő és rendvédelmi szervek erőlesebben lépnek fel a kezdeti időszakban. Ám erre nem került sor. Ez pedig generátora volt minden további eseménynek, ami az évek során az ügyben történt.

Ennek ellenére úgy tűnik, hogy azért valamiféle pozitív hozadéka is volt az eseményeknek. Felhívta a figyelmet a családon belüli erőszak problémájára, ami változásra készítette mind a hatóságokat, mind a civilszervezeteket.

Az egyik ilyen előrelépés a 2005 áprilisában megalakult Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat, valamint az ehhez kapcsolódó krízisközpontok megalakulása. Ezeknek a központoknak célja a segítségnyújtás a kapcsolati erőszak áldozatainak, és – ami különösen fontos – lakhatási segítség nyújtása azoknak az áldozatoknak, akik meg akarják szakítani az erőszakba fulladó élettársi kapcsolatukat. Ugyanígy kiemelendő, hogy most már több telefonos segélyszolgálat – köztük a Kék Vonal – 0–24 órában személyes telefonos tanácsadással áll rendelkezésre. Ez szintén jelentős, ugyanis a családon belüli erőszak leplezése céljából nem ritka, hogy az áldozatokat megfosztják a telefonjuktól meg más okoseszközöktől, megakadályozva ezzel a segítségkérést. Ha pedig egy alkalommal egy ilyen valakinek a kezébe kerül, akkor nagyon nem szerencsés, ha amiatt hiúsul meg a segítségkérés, mert éppen nincs ügyfélfogadási idő.

Szintén jelentős változás, hogy az Országgyűlés 2005. július 4-én elfogadta azt a Btk.-módosítást (2005. évi XCI. törvény), amely tartalmazza a távoltartást, mint a pártfogó felügyelet keretében megállapítható magatartási szabályt, majd 2009-ben megalkotta a 2009. évi LXXII. törvényt, mely a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szól.²⁴ Bár a távoltartásnak a szabályai már korábban is léteztek Magyarországon, ezek statikus, végrehajtása tekintetében lassú intézkedések voltak, a családon belüli erőszak megoldásai pedig ennél dinamikusabb, gyorsabb eljárást kívánnak. A 2009-es szabályozásban szereplő ideiglenes megelőző távolságtartás, valamint megelőző távolságtartás éppen erre voltak hivatottak.

A rendőrségnél is történtek változások 2005 környékén, amelyeket valószínűleg ez az ügy is befolyásolt. Az ekkor bevezetett és a 2018/2-es ORFK-utasításban ma is jelen lévő előírás szigorú részletességgel szabályozza, hogy mit kell az eljáró rendőröknek tenniük, amennyiben családon belüli erőszak lehetősége áll fenn. Ebben szerepel többek között a tájékoztatási kötelezettség, az, hogy köteles megbizonyosodni arról, hogy a

²³ <https://index.hu/belfold/2021/06/15/hollandia-simek-kitti-apagyilkos-elokerult-totufjalu/> (letöltés ideje: 2021. november 23.)

²⁴ BÉRCES Viktor, DOMOKOS Andrea: *A családon belüli erőszak szankcionálásának büntetőjogi lehetőségeiről*, Jogelméleti Szemle, 2017/3, 83.

bántalmazott személy biztonságban van-e, és amennyiben nem, úgy köteles őt elkísérni a legközelebbi krízishelyre.

Bár a konkrét ügygel nem áll közvetlen összefüggésben, de mindenképpen megemlítendő, hogy 2013-ban megjelent a Büntető törvénykönyvben a kapcsolati erőszak tényállása, ami egyrészt kriminalizálja a testi sértés körébe még nem tartozó – fizikális vagy verbális – erőszakos magatartásokat, valamint személy elleni erőszakos bűncselekményeket súlyosabban szankcionál, amennyibe azt valaki gyermeke, továbbá az elkövetéskor vagy korábban vele közös háztartásban vagy egy lakásban élő hozzátartozója, volt házastársa, volt élettársa, gondnoka, gondnokoltja, gyámja vagy gyámoltja sérelmére követi el. Magam részéről azt gondolom, hogy ennek a tényállásnak nagyobb volt a szimbolikus jelentősége, mint a praktikus (korábban sem a jogszabályok hiánya jelentette a problémát, hanem a hatalmas látencia), viszont tény, hogy a bizonyítást egyszerűbbé tette és súlyosabb szankciókat is kilátásba helyezett, mint amire korábban lehetőség volt.

Mindezek az intézkedések egyértelműen előrelépést jelentettek, ugyanakkor a családon belüli erőszak a mai napig nagyon nehezen megoldott kriminológiai kérdés. Az önbizalomhiány, a félelem és a bizonytalanság révén még mindig sokan nem merik jelenteni ezeket az eseteket, inkább elfogadják azt és együtt élnek vele. Pedig ha valamit, hát ezt a viselkedést senki sem érdemli meg! Fontos feladat, hogy az áldozatokban a lehető legtöbb helyen tudatosítsák, hogy ez az állapot nem normális és igenis van megoldás, míg azok a személyek, akik ilyenről tudomást szereznek, ne tekintsék ezt magánügynek, és ha az áldozat nem teszi meg, ők tegyék meg a szükséges lépéseket. Amennyiben erre sor kerül, megelőzhetővé válik, hogy a jövőben újabb Balog Tamások és Simek Kittyk szülessenek.

Felhasznált irodalom

1. ALFÖLDI Ágnes Dóra: *A családon belüli erőszak problematikája a XXI. századi Magyarországon*, Magyar Tudomány, 2011/8.
2. BÉRCES Viktor, DOMOKOS Andrea: *A családon belüli erőszak szankcionálásának büntetőjogi lehetőségeiről*, Jogelméleti Szemle, 2017/3.
3. HADHÁZI Dávid: *A kegyelem, mint büntethetőség akadály létjogosultsága*, Miskolci Jogi Szemle, 2018/2, 2. kötet.
4. MORVAI Krisztina, SIMEK Kitti: *KITTI – Rettetés és erőszak – otthon*, Rejtjel Kiadó, Budapest, 2005.
5. PETRÉTEI József: *A köztársasági elnök kegyelmezési jogáról*, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Repozitóriuma.
6. SZABÓ András: *A közvélemény és a közfelháborodás megjelenése a bírói gyakorlatban = Jog és Állam 28*, szerk. MISKOLCI-BODNÁR Péter.
1. <http://nol.hu/archivum/archiv-77745-61407> (letöltés ideje: 2021. november 23.)
2. <https://www.blikk.hu/aktualis/kulfoldre-ment-simek-kitty/1jjkfv1> (letöltés ideje: 2021. november 23.)
3. https://www.szatmar.ro/Simek_Kitty_erotikus_fotokon/hirek/10309 (letöltés ideje: 2021. november 23.)

4. <https://www.origo.hu/itthon/20210619-huga-halas-az-apagyilkos-simek-kitti-nek-hogy-meghuzta-a-ravaszt.html> (letöltés ideje: 2021. november 23.)
5. <https://index.hu/belfold/2021/06/15/hollandia-simek-kitti-apagyilkos-elokerult-totujfalu/> (letöltés ideje: 2021. november 23.)